

Esterházy János és a szlovenszkói Magyar Párt

Iratok a szlovákiai magyarok történetéhez (1938–1945)

Szerkesztette
Simon Attila

Fórum Kisebbségkutató Intézet
Somorja, 2014

TARTALOM

BEVEZETŐ	13
SIMON ATTILA: A MAGYAR PÁRT ÉS ESTERHÁZY JÁNOS 1938 ÉS 1945 KÖZÖTT (RÖVID ÁTTEKINTÉS)	17
DOKUMENTUMOK	
1. Pozsony, 1938. november 7. A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése arról, milyen elképzelései vannak Esterházy Jánosnak a bécsi döntés utáni időkre nézve	23
2. Pozsony, 1938. november 8. Az Új Hírek című napilap közli az Egyesült Magyar Párt felhívását a pozsonyi magyarokhoz és a párt élére kinevezett új pártvezetőség névsorát	24
3. Pozsony, 1938. november 8. Az Új Hírek című lap közli Egyesült Magyar Párt 20 tagú direktóriumának a felhívását a pozsonyi magyarokhoz	26
4. Pozsony, 1938. november 12. A Pozsonyi rendőrkapitányság jelentése az Egyesült Magyar Párt 20 tagú direktóriumának megalakulásáról, amely említést tesz Esterházy szlovákok melletti kiállításáról a kassai bevonulási ünnepség alkalmából	27
5. Pozsony, 1938. november 16. A Pozsonyi rendőrkapitányság jelentése az Egyesült Magyar Párt és Esterházy János tevékenységéről	29
6. Pozsony, 1939. január 1. Az Új Hírek című lap közli Esterházy János pártelnök felhívását a Magyar Házak mozgalom elindításáról	32
7. Pozsony, 1939. január 11. Ismeretlen szerzők emlékirata, amelyben elégedetlenségüket fejezik ki az Esterházy János vezette Magyar Párt irányvonalával, s a magyarországi nyilas mozgalom segítségét kérik egy új, nemzetiszocialista elvekre épülő szlovákiai magyar párt megalakításához	33
8. Pozsony, 1939. január 20. Az Új Hírek közli Esterházy János beszédét, amely 1939. január 19-én, a Magyar Párt országos elnökségének ülésén hangzott el	39
9. Pozsony, 1939. január 31. Petravich Gyula pozsonyi magyar konzul távirata Csáky István magyar külügyminiszternek, amelyhez csatolta Esterházy Jánosnak, a Magyar Párt elnökének levelét a magyar-szlovák viszony aktuális kérdéseiről	44
10. Pozsony, 1939. február 22. Esterházy János beszéde, amelyet 1939. február 22-én az autonóm szlovák kormány kormányprogramjának elfogadása kapcsán mondott	47
11. Budapest, 1939. március 11. Petravich Gyula pozsonyi magyar konzul telefonjelentése, amelyben a diplomata beszámol Szlovákia önállósulásának lehetőségéről és Esterházy János ezzel kapcsolatos magatartásáról	51

12.	<i>Pozsony, 1939. április 14.</i> A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése Esterházy János és más magyar vezetők reakciójáról az Új Hírek c. lap betiltása kapcsán	52
13.	<i>Pozsony, 1939. április 17.</i> A pozsonyi magyar követ jelentése a szlovenszkói Magyar Párt belső viszonyairól és a szlovák kormányzat azon törekvéseiről, amelyek veszélyeztetik a párt működését és egységét	53
14.	<i>Budapest, 1939. április 22.</i> A Felvidéki Magyar Hírlap közli Esterházy Jánosnak a Szlovákiai Magyar Közművelődési Egyesület (SZMKE) betiltása kapcsán a szlovákiai magyarokhoz intézett felhívását és Jozef Tiso szlovák kormányfőhöz intézett nyílt levelét	56
15.	<i>Pozsony, 1939. április 23.</i> Jegyzőkönyv, amelyet letartóztatása után a Hlinka Gárda laktanyájában vettek fel a Horthy Gárda parancsnokával, Bikszárdy Vincével	59
16.	<i>Pozsony, 1939. április 23.</i> Jegyzőkönyv, amelyet Munker Henrik pozsonyi lakossal vettek fel a Horthy Gárda gyakorlatozása után	60
17.	<i>Pozsony, 1939. április 24.</i> A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése a Magyar Párt által szervezett ún. Horthy Gárda gyakorlatozásáról és a Hlinka Gárda velük szemben alkalmazott erőszakos fellépéséről. A beszámoló említést tesz Bikszárdy Vince haláláról is	62
18.	<i>Pozsony, 1939. április 24.</i> A Hlinka Gárda két parancsnoki beosztásban lévő tagjának, Imrich Vašinának és Rudolf Strieženecnek a vallomása a Horthy Gárda tagjainak letartóztatásával és Bikszárdy Vince halálával kapcsolatban	64
19.	<i>Pozsony, 1939. április 25.</i> Cottely Jánosnak, a Magyar Párt ügyvédjének vallomása a Horthy Gárda megszervezésének hátteréről és a szervezés Alexander Mach szlovák belügyminiszter általi engedélyezéséről	66
20.	<i>Pozsony, 1939. április 25.</i> Jelentés, amely szerint Pozsonyban olyan híreket terjesztenek, miszerint Bikszárdy Vince nem öngyilkos lett, hanem halálra verték	68
21.	<i>Pozsony, 1939. április 25.</i> A Magyar Párt irodájában Tóth Lajos pozsonyi lakossal felvett jegyzőkönyv, amelyben az beszámol arról, hogyan tartóztatták le és bántalmazták őket a Hlinka Gárda tagjai és mit tud Bikszárdy Vince haláláról	69
22.	<i>Pozsony, 1939. április 26.</i> A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése, amely szerint a Magyar Párt irodájában jegyzőkönyvet vettek fel a Hlinka Gárda által letartóztatott személyekkel, majd az olasz konzulátuson fotókat is készítettek a bántalmazásuk során keletkezett sérülésekről	70
23.	<i>Pozsony, 1939. április 26.</i> A Magyar Párt irodájában Zolder Sándor pozsonyi lakossal felvett jegyzőkönyv, amelyben az beszámol arról, hogy a lamacsi kirándulásukat követően hogyan bántalmazták őket a Hlinka Gárda tagjai	71
24.	<i>Pozsony, keltezés nélkül (1939. április 26.)</i> A pozsonyi magyar követség összefoglaló jelentése a Horthy Gárda tagjainak letartóztatásáról, azok bántalmazásáról, Bikszárdy Vince haláláról. A jelentéshez mellékelve van egy orvosszakértői vélemény Bikszárdy boncolásáról	72
25.	<i>Pozsony, 1939. május 9.</i> A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése egy új szlovákiai magyar nemzetiszocialista párt megalapításának terveiről és a tervezett párt célkitűzéseiről. A jelentéshez csatolva megtalálhatók a tervbe vett párt szervezési szabályzata és célkitűzései	75

26.	<i>Pozsony, 1939. május 15.</i> A pozsonyi rendőrkapitányság jelentése a belügyminisztérium számára a Magyar Párt végrehajtó bizottságának 1939. május 12-én tartott gyűléséről, amelyen információk hangzottak el a Bikszárdy-ügyről és a szerveződő Horthy Gárdával kapcsolatban is	80
27.	<i>Pozsony, 1939. június 1.</i> Jelentés Bikszárdy Vince András temetőben lévő sírjának az áthelyezéséről és a síron található koszorúk feliratának tartalmáról	83
28.	<i>Pozsony, 1939. június 7.</i> Dr. Ján Jusko pozsonyi rendőrkapitány jelentése a belügyminisztériumnak a Magyar Párt várható átszervezéséről és a Magyar Ház adománygyűjtése körüli gondokról	84
29.	<i>Pozsony, 1939. július 6.</i> Esterházy János jelentése Budapestre a Jozef Tiso szlovák kormányfővel folytatott beszélgetéséről	85
30.	<i>Pozsony, 1939. július 24.</i> Jelentés a Magyar Párt pozsonyi szervezetének katonai mintára való átszervezéséről és a Horthy Gárda szervezéséről	88
31.	<i>Pozsony, 1939. augusztus 28.</i> Esterházy János jelentése Budapestre egy nyelvtörvényjavaslat kidolgozása kapcsán	90
32.	<i>Pozsony, 1939. augusztus 29.</i> Esterházy János jelentése Budapestre a Hans Bernard pozsonyi német követnél aznap tett látogatásáról, amely során a követ közvetítését kérte a Deutsche Partei és a Magyar Párt közötti megromlott viszony javítása érdekében	91
33.	<i>1939 ősze.</i> Az Esterházy János pártelnök által összeállított dokumentumgyűjtemény, amely azokat a memorandumokat tartalmazza, amelyeket a pártelnök 1939 januárja és 1939 májusa között Jozef Tiso kormányfőnek, illetve Vojtech Tuka kormányfőhelyettesnek a szlovákiai magyarok ügyében benyújtott	93
34.	<i>Pozsony, 1939. szeptember 3.</i> Az Új Hírek c. lap közli Esterházy János felhívását a magyarokhoz a német–lengyel háború kitörése alkalmából	106
35.	<i>Pozsony, 1939. szeptember 26.</i> Esterházy János jelentése Budapestre, amelyben beszámol a Vojtech Tuka szlovák miniszterelnök-helyettessel folytatott megbeszéléséről	107
36.	<i>Pozsony, 1939. november 3.</i> Esterházy János beszéde, amely a pozsonyi rádióban hangzott el Jozef Tiso köztársasági elnökké választása alkalmából	108
37.	<i>Pozsony, 1939. november 28.</i> Esterházy János beszéde a szlovák parlamentben az új szlovák kormány programnyilatkozata kapcsán	110
38.	<i>Pozsony, 1939. december 21.</i> Esterházy Jánosnak a pozsonyi parlamentben 1939. december 21-én elmondott beszéde, amelyben érintette az aktuális belpolitikai kérdéseket, s beszélt a reciprocitás kérdéséről is	121
39.	<i>Pozsony, 1940. május 7.</i> Esterházy János beszéde a szlovák parlamentben, amelyben elsősorban a saját személyét ért támadásokkal és a szlovákiai magyar kisebbség sérelmeivel foglalkozott	128
40.	<i>Pozsony, 1940. május 15.</i> Esterházy János beszéde a szlovák parlamentben, amelyben elsősorban a szlovákiai magyar kisebbség jogaival foglalkozott	133
41.	<i>Pozsony, 1940. augusztus 16.</i> Esterházy János jelentése Budapestre, amelyben beszámol a Vojtech Tuka miniszterelnökkel és Alexander Mach belügyminiszterrel folytatott tárgyalásairól	137

42.	Pozsony, 1940. október 8. Esterházy Jánosnak a népszámlálásról szóló törvény parlamenti vitájában elmondott beszéde, amelyben szólt a zsidókérdésről és a szlovákiai magyarok vagyoni kifosztásáról is	140
43.	Eperjes, 1940. október 14. Az eperjesi rendőrkapitányság jelentése az Államvédelmi Központnak a Magyar Párt Nagymihályon megtartott gyűléséről, amelyen Esterházy János is részt vett	144
44.	Eperjes, 1940. október 15. Az eperjesi rendőrkapitányság jelentése az Államvédelmi Központnak arról, hogy a párttagok egy része a párt nemzetiszocialista irányú átalakítását követelő memorandumot nyújtott át Esterházynek	146
45.	Eperjes, 1940. október 15. Az eperjesi rendőrkapitányság jelentése a Sáros-Zemplén megyei hivatalnak a Magyar Párt gyűlésének megzavarásáról	147
46.	Eperjes, 1940. október 16. Az eperjesi rendőrkapitányság jelentése az Államvédelmi Központnak arról, hogy Esterházy János eperjesi látogatása során a Magyar Párt néhány képviselője egy memorandumot nyújtott át a pártelnöknek. A jelentéshez csatolt memorandumban annak szerzői azt sürgetik, hogy a Magyar Pártot Szlovákia és a régió fejlődésével összhangban nemzetiszocialista alapokra helyezték át	149
47.	Pozsony, 1940. december 12. Esterházy János levele Csáky István magyar külügyminiszternek, amelyben a szlovákiai magyar politikus a magyar külügyminiszter közbenjárását kéri a magyarországi szlovák kisebbség ügyében, s egyben kifejti véleményét a témáról	152
48.	Pozsony, 1940. december 20. Esterházy Jánosnak a szlovák parlament költségvetési vitájában elmondott beszéde, amelyben a magyar politikus elsősorban a szlovákiai magyarok sérelmeivel foglalkozott	155
49.	Pozsony, 1941. július 10. Esterházy János pártelnök memoranduma Vojtech Tuka miniszterelnökhöz, amelyben a szlovákiai magyarság sérelmeit sorolta fel	161
50.	Pozsony, 1941. november 12. Esterházy Jánosnak a parlamenti házszabály vitája során elmondott beszéde, amelyben elítélte a Szlovákiában előforduló magyarellenességet	167
51.	Budapest, 1941. november 14. Bárdossy László magyar miniszterelnök levele a pozsonyi magyar követnek, amelyben megütközését fejezi ki afölött, hogy Esterházy János Bárdossy szerint megalázó feltételekkel fogadta el a Magyar Párt és a SZMKE regisztrációját	169
52.	Pozsony, 1941. november 15. Esterházy János levele Bárdossy László magyar miniszterelnöknek, amelyben magyarázatot ad a Magyar Párt regisztrációja kapcsán kialakult félreértésre	171
53.	Budapest, 1941. november 15. A pozsonyi magyar követség számjeltávirata Budapestre, amelyben beszámolnak arról, hogy a Magyar Párt elnöksége a szlovák kormány regisztrálási feltételeit egyhangúlag és határozottan visszautasította	174
54.	Budapest, 1941. november 18. Bárdossy László magyar miniszterelnök távirata a pozsonyi követségnek, amelyben jelzi, hogy elfogadja Esterházynek a pártregisztrálásra vonatkozó magyarázatát és a pártelnökség ezzel kapcsolatos határozatát	175

55.	<i>Budapest, 1941. december 3.</i> Ismeretlen szerző helyzetjelentése a szlovákiai magyarság helyzetéről és az Esterházy János és Csáky Mihály közötti konfliktusról	176
56.	<i>Pozsony, 1941. december 19.</i> Esterházy Jánosnak a szlovák parlament költségvetési vitájában elmondott beszéde, amelyben a magyar politikus elsősorban a szlovákiai magyarok iskolaügyi sérelmeivel foglalkozott	184
57.	<i>Pozsony, 1942. március 27.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ beszámolója az Alexander Mach szlovák belügyminiszterrel folytatott megbeszéléséről, amelynek központi témáját az Esterházy János által a szlovák kormánynak átadott memorandum jelentette	188
58.	<i>Pozsony, 1942. április 15.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar nagykövet beszámolója arról a megbeszélésről, amelyet Esterházy János pártelnök Alexander Mach szlovák belügyminiszterrel folytatott a szlovákiai magyarok sérelmeiről	190
59.	<i>Pozsony, 1942. április 20.</i> Az Állambiztonsági Központ munkatársának jelentése Esterházy János eperjesi útjáról	191
60.	<i>Pozsony, 1942. április 24.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ beszámolója arról az újabb megbeszélésről, amelyet Esterházy János pártelnök folytatott Alexander Mach szlovák belügyminiszterrel a szlovákiai magyarok sérelmeiről	193
61.	<i>Pozsony, 1942. április 30.</i> Esterházy János jelentése pártszervező körútjáról, amelyet Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ Kállay Miklós miniszterelnöknek, megbízott külügyminiszternek továbbított	195
62.	<i>Dobsina, 1942. május 2.</i> A járási hivatal vezetőjének jelentése az Állambiztonsági Központnak Esterházy János Dobsinán tett látogatásáról	198
63.	<i>Pozsony, 1942. május 6.</i> Esterházy Jánosnak a szlovák parlamentnek a szakszervezetekről szóló vitájában elmondott beszéde, amelyben a magyar politikus bírálta a betervezett törvényt, amely a magyar munkásoknak továbbra sem teszi lehetővé a külön szervezkedést	199
64.	<i>Pozsony, 1942. május 9.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ beszámolója az Esterházy János és Alexander Mach között aznap folytatott megbeszélésekről	201
65.	<i>Pozsony, 1942. május 19.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ jelentése Kállay Miklós miniszterelnök részére a szlovákiai zsidók deportálását lehetővé tevő törvény elfogadásáról. A jelentéshez mellékelve van Esterházy János Martin Sokol szlovák házelnöknek címzett nyilatkozata a szlovákiai zsidóság deportálását lehetővé tevő törvény parlamenti szavazása előtt	203
66.	<i>Pozsony, 1942. október 21.</i> Az Állambiztonsági Központ jelentése a szlovák belügyminisztériumnak a Magyar Párt helyi szervezeteivel kapcsolatban	206
67.	<i>Pozsony, 1942. november 11.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ beszámolója az Esterházy János és Alexander Mach között előző nap folytatott megbeszélésekről. A megbeszélésen Esterházy János a jelentéshez mellékletben csatolt sérelmek elintézését kérte a szlovák belügyminisztertől	208

68.	<i>Pozsony, 1942. december 3.</i> A szlovák belügyminisztérium leirata a külügyminisztériumnak Esterházy János homonnai látogatásáról	213
69.	<i>Pozsony, 1943. február 19.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ jelentése a budapesti külügyminisztériumnak az Esterházy János és Alexander Mach között a szlovákiai magyarság sérelmei kapcsán lefolyt tárgyalásokról. A jelentéshez Kuhl csatolta a sérelmeket felsoroló két dokumentumot	214
70.	<i>Eperjes, 1943. május 17.</i> Az Államvédelmi Központ eperjesi kirendeltségének jelentése az Államvédelmi Központnak Esterházy János 1943. május 15-i eperjesi látogatásáról.	220
71.	<i>Pozsony, 1943. szeptember 4.</i> A Magyar Néplap beszámol a Magyar Párt országos pártvezetőségének 1943. szeptember 2-án megtartott üléséről, s közli Esterházy János ott elhangzott beszédét	222
72.	<i>Pozsony, 1943. december 22.</i> Esterházy Jánosnak a parlament költségvetési vitájában 1943. december 22-én elhangzott beszéde, amelyben többek között a szlovák állambiztonsági szervek (ÚŠB) visszaéléseit is szóvá tette	226
73.	<i>Pozsony, 1944. február 28.</i> Esterházy János levele Pavol Jantusch nagyszombati püspöknek, apostoli adminisztrátornak az idegen nyelvű feliratok és idegen államok jelvényeinek a templomokból való eltávolítása ügyében kiküldött körlevele kapcsán	229
74.	<i>Pozsony, 1944. március 9.</i> Az Államvédelmi Központ jelentése a nyitrai járási főnököknek Esterházy János Pogrányban tartott beszédéről. A jelentéshez mellékelte két jegyzőkönyvet nem közöljük	231
75.	<i>Pozsony, 1944. május 23.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ jelentése a Sáros-Zempléni hadizónában az ott élő magyarok ellen foganatosított biztonsági intézkedések kapcsán. A jelentéshez mellékelve van Esterházy János Alexander Mach belügyminiszterhez ugyanebben az ügyben intézett levele	233
76.	<i>Pozsony, 1944. július 7.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ jelentése Esterházy János nemzetgyalázási pere ügyében. A jelentés beszámol arról, hogy egyes források szerint a szlovák parlament elnöksége a régóta húzódó nemzetgyalázási per kapcsán javaslatot kíván a plénum elé terjesztetni, hogy Esterházyt fasszák meg képviselői mandátumától	236
77.	<i>Pozsony, 1944. július 10.</i> Az Állambiztonsági Központ jelentése a Szlovákiai Magyar Kultúregylet Nyitraegerszegen megtartott közgyűléséről	237
78.	<i>Pozsony, 1944. július 23.</i> Az Állambiztonsági Hivatal jelentése a belügyminisztériumnak, amelyben beszámolnak arról, hogy Dobsinán és Eperjesen Esterházy-ellenes röpiratok bukkantak fel	240
79.	<i>Pozsony, 1944. október 4.</i> Kuhl Lajos pozsonyi magyar követ jelentése arról, hogy Esterházy János a zsidóellenes intézkedések kapcsán a keresztényeket ért sérelmek miatt a német hatóságoknál interveniált	241
80.	<i>Pozsony, 1944. október 16.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának feljegyzése a magyar népcsoport belső viszonyairól, az Esterházy János vezetése alatt álló konzervatív szárny és a vele szemben felsorakozó németbarát szárny egyes képviselőiről	242

81.	<i>Pozsony, 1944. október 16.</i> Franz Böhm jelentése a Duka-Zólyomi Norberttel és Ludwig Auréllal folytatott beszélgetéséről	245
82.	<i>Pozsony, 1944. október 21.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának feljegyzése a Dr. Böhm-mel készült beszélgetésről, amelyben az beszámol a magyar népcsoport belső viszonyairól	246
83.	<i>Pozsony, 1944. október 23.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának távirata a SIPO és az SD budapesti parancsnokának. A távirat beszámol arról, hogy Esterházy elutasítja Szálasi politikáját, a szlovákiai magyarok többsége ezért a magyar pártelnök leváltását szeretné	248
84.	<i>Pozsony, 1944. november 23.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának összefoglalója a magyar népcsoportról. A jelentés beszámol a magyar népcsoport helyzetéről az önálló Szlovákiában, a Magyar Párt és a szlovák kormány viszonyáról, a Magyar Párton belüli ellentétekről	249
85.	<i>Pozsony, 1944. december 4.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának összefoglalója a magyar népcsoportról. A jelentés beszámol az Esterházy János vezette Magyar Párt belső viszonyairól és tárgyalja a Magyar Párt viszonyát Franz Karmasinhoz és a Német Párthoz, valamint a szlovák nemzeti felkeléshez is	252
86.	<i>Pozsony, 1944. december 11.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának jelentése Berlinbe a magyar népcsoportról. A jelentés beszámol az Esterházy János ellen felsorakozó erők törekvéseiről, és Ludwig Aurél budapesti tárgyalásairól	256
87.	<i>Pozsony, 1944. december 15.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának jelentése Berlinbe a magyar népcsoportról. A jelentés a Ferber Viktorral való beszélgetés alapján beszámol arról, hogy Budapesten már eldöntötték Esterházy János eltávolítását a pártelnöki tisztségből	257
88.	<i>Pozsony, 1944. december 21.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának feljegyzése a Szunjogh báróval folytatott beszélgetésről, amelyben a báró Esterházy lehetséges utódjairól beszél	260
89.	<i>Pozsony, 1944. december 27.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának feljegyzése, amely Ferber Viktor közlése alapján Esterházy János pártelnöki tisztségből való lemondásának körülményeivel foglalkozik	262
90.	<i>Pozsony, 1944. december 28.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának feljegyzése, amely beszámol Esterházy látogatásáról Hanns Elard Ludin német és Kuhl Lajos magyar követnél, amelyek során a magyar politikus informálta őket a pártelnöki tisztségről való lemondásáról és annak körülményeiről	263
91.	<i>Pozsony, 1944. december 30.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának jelentése Esterházy János pártelnöki tisztségről való lemondásáról. A jelentés beszámol Esterházy János lemondásáról a pártelnöki tisztségről, valamint arról, hogy bizonyos körök a leállított Magyar Hírlap helyett Magyar Szó néven új lapot készülnek kiadni	265
92.	<i>Pozsony, 1944. december 30.</i> A Magyar Néplap közli Esterházy Jánosnak a pártelnöki tisztségről való lemondása alkalmából a szlovákiai magyar közvéleményhez intézett szövegét	266

93.	<i>Pozsony, 1945. január 1.</i> A SIPO és az SD pozsonyi parancsnokának feljegyzése a Magyar Párt élén történt változásról. A jelentés beszámol Esterházy pártelnöki lemondásáról, s arról, hogy az új elnököt 14 nap múlva fogják megválasztani	267
94.	<i>Pozsony, 1945. január 2.</i> A SIPO és az SD pozsonyi központjának jelentése Esterházy János lemondásáról és a várható fejleményekről	269
95.	<i>Pozsony, 1945. január 3.</i> Az SS Einsatzgruppe H parancsnokának, SS Obersturmbannführer Josef Witiskának a jelentése a magyar népcsoportról Berlinbe. A jelentés beszámol arról, hogy Esterházy ellenfelei egy új, németbarát magyar párt alapítását tervezik	270
96.	<i>Pozsony, 1945. január 23.</i> A SIPO és az SD pozsonyi parancsnokának jelentése a szlovákiai magyarokról. A jelentés beszámol a sikertelen pártelnökválasztásról, s jellemzést ad az Esterházy János irányvonalával szemben felsorakozó személyekről és foglalkozik a készülő nyilas szellemiségű magyar lap, a Magyar Szó első számának tartalmával és a menekültek kérdésével is	272
97.	<i>Pozsony, 1945. január 26.</i> Az SS Einsatzgruppe H parancsnokának, SS Obersturmbannführer Josef Witiskának a távirata Berlinbe Magyar Párt elnökválasztó gyűléséről	276
98.	<i>Pozsony, 1945. február 3.</i> Az SS Einsatzgruppe H parancsnokának, SS Obersturmbannführer Josef Witiskának a távirata Berlinbe abból az alkalomból, hogy Esterházy Jánost újból a Magyar Párt elnökévé választották	277
99.	<i>Pozsony, 1945. február 21.</i> Esterházy János felhívása a szlovákiai magyarokhoz abból az alkalomból, hogy újból a Magyar Párt elnökévé választották	278
100.	<i>Pozsony, 1945. április 19.</i> A Magyar Párt vezető tisztségviselőinek emlékirata a Szlovák Nemzeti Tanácshoz, amelyben a szlovákiai magyaroknak a második világháború idején tanúsított antifasiszta magatartására hivatkozva méltányos bánásmódot követelnek a magyarok számára	280
	FORRÁSOK ÉS IRODALOM	285
	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	291
	SZEMÉLYNÉVMUTATÓ	293
	ZHRNUTIE	301